

4 Jaarrekening

De jaarrekening bestaat uit:

1. de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling;
2. het overzicht van baten en lasten;
3. een recapitulatie van het structureel begrotingsevenwicht;
4. het overzicht begrotingsonrechtmatigheid;
5. de balans;
6. toelichting op de balans;
7. Wet Normering bezoldiging Topinkomens publieke en semipublieke sector (WNT);
8. de bijlagen:
 1. reserves;
 2. voorzieningen;
 3. totaaloverzicht baten en lasten per taakveld;
 4. investeringsoverzicht;
 5. verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SiSa);
 6. rapportage interbestuurlijk toezicht.

In dit hoofdstuk worden bovenstaande onderdelen achtereenvolgens behandeld. Bij het overzicht van baten en lasten wordt ook het overzicht van incidentele baten en lasten en het overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves meegenomen.

4.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarstukken 2023 zijn opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

In dit hoofdstuk staat de toelichting op de grondslagen. De afschrijvingstabel is vastgelegd in de Financiële verordening als bijlage bij het afschrijvingsbeleid, zijnde artikel 9 van de Financiële verordening.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva is vastgelegd in het afschrijvingsbeleid in artikel 14 van de Financiële verordening. Hierover is besloten op 28 maart 2024. Dit besluit geldt met terugwerkende kracht ook voor de jaarrekening 2023.

De activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij hieronder bij de betreffende balanspost anders is vermeld.

Grondslagen voor resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar is. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Voor de baten uit het gemeentefonds is aangesloten bij de laatste specificatie die wij hiervoor hebben ontvangen. Eventuele restituties van jaarresultaten van verbonden partijen worden als baten genomen op het moment waarop het bestuursbesluit voor de restitutie van het resultaat door de verbonden partij wordt genomen.

Balans

Vaste activa

Artikel 59 BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. Investeringsbijdragen die kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in vijf jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Bijdragen aan activa van derden worden geactiveerd. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen en verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa met economisch nut

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Er wordt niet afgeschreven op deze gronden.

Overige investeringen met economisch nut

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de betreffende investering in mindering gebracht, in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

'Levensduurverlengend onderhoud' wordt gedefinieerd als een investering. Criteria hierbij zijn dat er sprake moet zijn van duurzame waardevermeerdering, een kwalitatieve verbetering waarbij het nut zich uitstrekt over meerdere jaren.

Er wordt lineair afgeschreven. Uitzondering hierop zijn de volgende bedrijfsgebouwen: Stadhuisplein 1, Stadhuisplein 2-35, Bedrijfsverzamelgebouw, Kleine Haarsekade. Hierop wordt annuïtair afgeschreven. Op grondbezit (voor onderwijsdoeleinden, niet voor de publieke dienst bestemd en bouwgrondexploitatie) met economisch nut wordt niet afgeschreven.

Investeringsbijdragen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Onder deze categorie vallen, conform BBV en op grond van de Gemeentewet art. 229 lid 1 a en b, activa die op de volgende heffingen en rechten betrekking hebben: riolering, kadegelden, lijkbezorgingsrechten.

Een naar verwachting duurzame waardevermindering van vaste activa betreft een schattingswijziging die volgens artikel 65, lid 1 BBV onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking wordt genomen.

Investeringsbijdragen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

De infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen, bruggen en parken zijn geactiveerd

en worden afgeschreven. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven).

Financiële vaste activa

Deelnemingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen (categorie: uitgeleend geld) zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Als de waarde van de aandelen onverhoopt structureel daalt tot onder de verkrijgingsprijs dan vindt afwaardering plaats.

Vlottende activa

De vlottende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorraden

De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen vaste verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddelde betaalde inkoopprijs. Verschillen tussen de vaste verrekenprijs en betaalde inkoopprijs worden als resultaat verantwoord op prijsverschillen. Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar marktwaarde.

De als 'onderhanden werken' opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs. De vervaardigingsprijs zijn de kosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), en een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen als en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden (percentage of completion methode). Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Op de balans worden voorraden netto verantwoord. Voor de grondexploitaties met een verliesgevend saldo wordt ter hoogte van dit saldo een voorziening gevormd. Onder de categorie 'gereed product' valt de voorraad bedrijfsmiddelen.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden in beginsel gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorziene verlies.

De pensioenverplichting voor de wethouders is echter op de contante waarde van de (opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

De onderhoudsegalisatie voorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen.

In de paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' is het beleid nader uiteengezet.

In artikel 76a BBV is een uitzonderingsregime opgenomen voor meerjarige subsidies waarvan de

subsidieperiode vóór 1 januari 2007 begon. De voorziening Stedelijke Vernieuwing is daarom onder de post door derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Vaste schulden

De vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar en langer.

De aflossingen die binnen een jaar vervallen staan in de toelichting ook de bijbehorende rentelast.

De onderhandse leningen zijn gesplitst conform art. 36 van het BBV.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans staat meer informatie. Onder de borg- en garantstellingen vallen ook de garanties voor WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) en WEW (Waarborgfonds Eigen Woningen). Deze hebben betrekking op zowel indirecte als directe garantieverlening. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is dit opgenomen bij het onderdeel 'gewaarborgde geldleningen/uitgegeven geldleningen'.

Begrotingsbudgetten en financiële overzichten

De in deze jaarstukken gepresenteerde financiële overzichten en budgetten zijn gebaseerd op de door de raad vastgestelde begroting en de daarna doorgevoerde begrotingswijzigingen.

Onzekerheid eigen bijdrage CAK

Aanvragers van een voorziening op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) zijn op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat het CAK de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage uitvoert. Het CAK verstrekt aan de gemeenten een totaaloverzicht waarbij maandelijks afstorting plaatsvindt van de geïncasseerde bijdragen. Gemeenten kunnen met deze overzichten van het CAK de aantallen personen, de soort en omvang van de zorgverlening beoordelen in relatie tot de eigen WMO-administratie. Door het ontbreken van inkomensgegevens op de CAK-overzichten hebben gemeenten onvoldoende informatie over de eigen bijdragen om de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de keuze het CAK de berekening, de oplegging en incasso van de eigen bijdragen te laten uitvoeren, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid van de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat de gemeenten geen zekerheid kunnen verkrijgen over de omvang en hoogte van de eigen bijdragen. In overeenstemming met de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV moet de gemeente deze onzekerheid in de jaarstukken noemen, ook al ligt de oorzaak niet bij de gemeente zelf.

4.2 Overzicht van baten en lasten

In de programmaverantwoording zijn per programma onder het kopje 'Wat heeft dit gekost?', overzichten opgenomen van de baten en lasten inclusief de mutaties reserves. Deze overzichten zijn ook opgenomen voor de Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien.

Het BBV schrijft voor dat ook in het onderdeel jaarrekening van de jaarstukken totaaloverzichten worden opgenomen, waarin van alle programma's inclusief de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien alle financiële gegevens worden gepresenteerd. De volgende totaaloverzichten staan hieronder:

1. totaaloverzicht van baten en lasten;
2. totaaloverzicht incidentele baten en lasten;
3. totaaloverzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves en het overzicht van het structureel begrotingsaldo.

4.2.1 Totaaloverzicht van baten en lasten

In het onderstaande overzicht zijn alle lasten en baten opgenomen per programma, inclusief de mutaties in de reserves. De algemene dekkingsmiddelen zijn verbijzonderd, conform het voorschrift in het BBV.

Overzicht van baten en lasten (bedragen x € 1.000 ; - = nadeel)	Begroting 2023 primitief		Begroting 2023 na wijziging		Jaarrekening 2023		Saldo 2023		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Totaal
BATEN EN LASTEN									
Programma Bestuur en Ondersteuning	4.555	969	5.128	1.039	6.968	1.617	-1.840	578	-1.262
Programma Veiligheid	5.166	360	5.596	177	5.498	203	98	27	125
Programma Verkeer en Vervoer	9.792	3.598	13.347	4.556	14.239	5.271	-892	716	-176
Programma Economie	16.519	15.158	7.055	5.053	6.784	3.331	271	-1.722	-1.451
Programma Onderwijs	12.352	2.973	15.953	5.829	13.578	5.598	2.375	-231	2.144
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	13.395	2.288	16.333	3.905	15.823	4.838	510	933	1.442
Programma Sociaal Domein	61.093	15.512	77.302	27.824	72.025	26.254	5.277	-1.570	3.708
Programma Duurzaamheid	10.921	10.209	13.821	12.136	12.934	10.991	886	-1.144	-258
Programma VROSV	5.556	4.064	6.561	4.579	6.317	5.109	244	531	774
Gerealiseerde baten en lasten	139.350	55.133	161.096	65.096	154.167	63.213	6.930	-1.884	5.046
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Totaal
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	704	12.403	807	12.363	933	12.061	-127	-302	-428
Dividend	-	289	-	364	-	364	-	1	1
Saldo van de financieringsfunctie	44	57	-412	138	-462	214	50	77	127
Algemene uitkeringen	-	87.340	-	90.390	-	92.661	-	2.271	2.271
Overige algemene dekkingsmiddelen	-5	11	253	11	284	168	-31	157	126
Overzicht overhead	14.464	492	15.478	433	14.216	653	1.262	220	1.482
Overzicht heffing vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overzicht onvoorzien	100	-	100	-	-	-	100	-	100
Totaal Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, VPB en Onvoorzien	15.307	100.591	16.226	103.697	14.972	106.121	1.254	2.424	3.678
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	154.657	155.724	177.322	168.794	169.138	169.334	8.184	540	8.724

Overzicht van baten en lasten (bedragen x € 1.000 ; - = nadeel)	Begroting 2023 primitief		Begroting 2023 na wijziging		Jaarrekening 2023			Saldo 2023	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Totaal
MUTATIES RESERVES									
Programma Bestuur en Ondersteuning	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Programma Veiligheid	-	4	-	4	-	4	-	-	-
Programma Verkeer en Vervoer	1.336	1.540	9.340	11.247	9.340	11.064	-	-183	-183
Programma Economie	-	50	71	200	71	120	-	-80	-80
Programma Onderwijs	3.100	3.940	4.432	4.732	4.432	4.524	-	-208	-208
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	658	754	958	2.309	958	2.338	-	29	29
Programma Sociaal Domein	321	299	321	1.799	321	1.799	-	-	-
Programma Duurzaamheid	138	194	364	1.020	364	1.003	-	-17	-17
Programma VROSV	689	260	918	260	1.077	135	-159	-125	-284
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	25	-	1.064	4.318	1.123	4.318	-59	-	-59
Overzicht overhead	125	140	125	233	125	233	-	-	-
Overzicht heffing vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overzicht onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal mutaties reserves	6.391	7.180	17.593	26.121	17.811	25.538	-218	-584	-801
Gerealiseerd resultaat	161.048	162.904	194.915	194.915	186.949	194.872	7.966	-43	7.922
Begrotingssaldo	1.856	0	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat inclusief begrotingssaldo	162.904	162.904	194.915	194.915	186.949	194.872	-7.966	-43	7.922

Een toelichting op de verschillen tussen de begroting 2023 na wijziging en de jaarrekening 2023 staat per programma in de programmaverantwoording.

4.2.2 Totaaloverzicht van incidentele baten en lasten

Om een structureel evenwicht vast te stellen is het belangrijk dat inzicht bestaat in welk deel van de baten en lasten incidenteel is en welk deel structureel. In het hiervoor gepresenteerde totaaloverzicht van baten en lasten staan zowel de structurele als de incidentele posten. Voor het overzicht incidentele baten en lasten geldt de begroting na wijziging als referentiekader. Op basis van dit overzicht worden de betreffende werkelijke incidentele baten en lasten in de jaarstukken 2023 toegelicht. Daarnaast worden de niet geraamde incidentele posten groter dan € 100.000 en de posten die worden verrekend met de reserves toegelicht.

Nr.	Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Begroting 2023 primitief			Begroting 2023 na wijziging			Jaarrekening 2023		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<u>Programma Bestuur en Ondersteuning</u>										
1.	Vrijval voorziening wachtgelden bestuurders	-	-	-	-	-	-	-	628	628
2.	Dotatie voorziening afwaardering bedrijfsgebouwen	-	-	-	-	-	-	1.624	-	-1.624
	Totaal programma Bestuur en Ondersteuning	-	-	-	-	-	-	1.624	628	-996
<u>Programma Verkeer en Vervoer</u>										
3.	Onderzoekskosten mobiliteitsinvesteringen	188	-	-188	315	-	-315	257	-	-257
4.	Mobiliteitsplan hub station west	25	-	-25	-	-	-	-	-	-
	Totaal programma Verkeer en Vervoer	213	-	-213	315	-	-315	257	-	-257
<u>Programma Economie</u>										
5.	Grondexploitaties bedrijventerreinen	10.504	4.485	-6.019	4.695	172	-4.523	3.109	35	-3.074
5.	Mutatie boekwaarde	4.485	10.504	6.019	172	4.695	4.523	35	3.109	3.074
5.	Dotatie voorziening herziening grondexploitatie Groote Haar	-	-	-	-	-	-	1.061	-	-1.061
5.	Winstneming grondexploitatie Oost II	-	-	-	-	-	-	835	-	-835
	Totaal programma Economie	14.989	14.989	-	4.867	4.867	0	5.040	3.144	-1.896
<u>Programma Onderwijs</u>										
6.	Realisatie i_lab	840	-	-840	300	-	-300	92	-	-92
7.	Vrijval voorziening afwaardering Lange Slagenstraat	-	-	-	-	-	-	-	257	257
8.	Nationaal programma onderwijs (NPO) 2021-2023	369	369	-	760	760	-	345	366	21
9.	Bijdrage Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties	-	-	-	-	-	-	-	500	500
	Totaal programma Onderwijs	1.209	369	-840	1.060	760	-300	438	1.123	686
<u>Programma Sport, Cultuur en Recreatie</u>										

Nr. Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Begroting 2023 primitief			Begroting 2023 na wijziging			Jaarrekening 2023		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
10. Filmfestival	50	-	-50	50	-	-50	50	-	-50
Totaal programma Sport, Cultuur en Recreatie	50	-	-50	50	-	-50	50	-	-50
<u>Programma Sociaal Domein</u>									
11. Statushouders	-	-	-	-	-	-	-	120	120
12. Avres	-	-	-	172	263	91	163	257	94
13. Beschermd wonen	-	-	-	-	579	579	-	540	540
Totaal programma Sociaal Domein	-	-	-	172	842	670	163	917	754
<u>Programma Duurzaamheid</u>									
14. Onderzoek warmtenet	56	-	-56	56	-	-56	19	-	-19
Totaal programma Duurzaamheid	56	-	-56	56	-	-56	19	-	-19
<u>Programma VROSV</u>									
15. Grondexploitatie woningen	1.736	-	-1.736	1.640	-	-1.640	1.068	-	-1.068
15. Mutatie boekwaarde	-	1.736	1.736	-	1.640	1.640	-	1.068	1.068
Vrijval voorziening herziening grondexploitatie Mollenburg	-	-	-	-	-	-	-	303	303
15. Winstneming grondexploitatie Lingewijk Noord	-	-	-	-	-	-	-	230	230
15. Stedelijke vernieuwing incl. Lange slagenstraat en Schelluinsestraat	260	-	-260	260	-	-260	148	-	-148
16. Grondexploitatie CV Hoog Dalem	-	689	689	-	309	309	-	468	468
18. Verkoop stroken snippergroen	-	-	-	-	-	-	-	94	94
Totaal programma VROSV	1.996	2.425	429	1.900	1.949	49	1.216	2.162	946
<u>Programma Algemene dekkingsmiddelen</u>									
19. Resultaat grondverkopen	-	-	-	-	521	521	-	521	521
Totaal programma Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-	-	521	521	-	521	521
<u>Mutaties reserves^{1:1}</u>									
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Onttrekking algemene reserve i.v.m. vorming afschrijvingsreserve GPS- ontvanger	-	30	30	-	30	30	-	30	30
Onttrekking algemene reserve i.v.m. afboeken boekwaarde investerings halte Papland ca.	-	-	-	-	2.092	2.092	-	1.992	1.992
Storting reserve infrastructuur mobiliteit	34	-	-34	542	-	-542	542	-	-542

Nr. Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Begroting 2023 primitief			Begroting 2023 na wijziging			Jaarrekening 2023		
Onttrekking reserve infrastructuur i.v.m. onderzoekskosten mobiliteitsinvesteringen	-	213	213	-	315	315	-	257	257
Onttrekking reserve infrastructuur i.v.m. vorming afschrijvingsreserve mobiliteit	-	1.272	1.272	-	1.297	1.297	-	1.273	1.273
Onttrekking reserve infrastructuur i.v.m. vorming afschrijvingsreserve Banneweg fase 2	-	-	-	-	3.176	3.176	-	3.176	3.176
Opheffen reserve station Papland	-	-	-	-	1.800	1.800	-	1.800	1.800
Reserve Gorcums warehouse	-	-	-	71	150	80	71	70	-1
Dekkingsreserve i_lab	-	840	840	-	300	300	-	92	92
Onttrekking algemene reserve i.v.m. vorming afschrijvingsreses investeringen onderwijs	-	3.100	3.100	-	3.100	3.100	-	3.100	3.100
Reserve jeugd en perspectief	-	30	30	-	30	30	-	30	30
Reserve IFFG	-	50	50	-	50	50	-	50	50
Onttrekking algemene reserve i.v.m. vorming afschrijvingsreserves investeringen cultuur	-	658	658	-	658	658	-	658	658
Dekkingsreserve i_lab verhuizing Hippos	-	-	-	-	471	471	-	500	500
Reserve energielasten SGS	-	-	-	-	900	900	-	900	900
Storting reserve sociaal domein	271	-	-271	271	-271	-542	271	-	-271
Onttrekking reserve sociaal domein	-	299	299	-	1.799	1.799	-	1.799	1.799
Onttrekking egaliseringsreserve afval verrekening reserve duurzaamheid	-	138	138	-	364	364	-	364	364
Onttrekking Egaliseringsreserve afval	-	-	-	-	393	393	-	525	525
Storting reserve duurzaamheid i.v.m. afvalstoffenheffing	138	-	-138	364	-	-364	364	-	-364
Onttrekking reserve duurzaamheid i.v.m. warmtenet Gildenwijk	-	56	56	-	56	56	-	19	19
Onttrekking reserve duurzaamheid	-	-	-	-	207	207	-	95	95
Storting reserve infra i.v.m. Hoog Dalem	689	-	-689	309	-	-309	468	-	-468
Onttrekking reserve stedelijke ontwikkeling	-	260	260	-	260	260	-	135	135
Reserve onderwijshuisvesting	-	-	-	521	-	-521	521	-	-521
Storting algemene reserve	-	-	-	91	-	-91	91	-	-91
Onttrekking algemene reserve	-	-	-	-	811	811	-	811	811
Aflossingsreserve	-	-	-	943	-	-943	1.002	-	-1.002
Onttrekking algemene reserve i.v.m. vorming afschrijvingsreserve investeringen overhead	-	125	125	-	125	125	-	125	125
Reserve ICT	-	15	15	-	60	60	-	60	60
Reserve organisatieontwikkeling	-	-	-	-	47	47	-	47	47
Vorming afschrijvingsreserves	5.235	-	-5.235	14.451	-	-14.451	14.451	-	-14.451
Opheffen afschrijvingsreserve infra Papland	-	-	-	-	600	600	-	600	600

Nr. Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Begroting 2023 primitief			Begroting 2023 na wijziging			Jaarrekening 2023		
Verlagen afschrijvingsreserve Banneweg	-	-	-	-	1.920	1.920	-	1.920	1.920
Opheffen afschrijvingsreserve versneld IHP	-	-	-	-	1.332	1.332	-	1.332	1.332
Verlagen afschrijvingsreserve bruggen kunstwerken	-	-	-	-	46	46	-	46	46
Opheffen afschrijvingsreserve Caribabad chloor- en zuurvast	-	-	-	-	150	150	-	150	150
Totaal mutaties reserves	6.367	7.086	719	17.563	22.269	4.706	17.781	21.957	4.176
Totaal incidentele baten en lasten	24.880	24.870	-10	25.983	31.208	5.225	26.587	30.452	3.864

1. Een toelichting op de mutaties in de reserves staat in de bijlage reserves

Programma Bestuur en Ondersteuning

1. Vrijval voorziening wachtgeld bestuursders

De verwachte verplichtingen zijn lager waardoor een deel van de voorziening incidenteel is vrijgevallen.

2. Dotatie voorziening afwaardering bedrijfsgebouwen

Er heeft een herwaardering plaatsgevonden van het pand Stadhuisplein 2. Dit heeft geleid tot een dotatie in de voorziening afwaardering bedrijfsgebouwen..

Programma Verkeer en Vervoer

3. Onderzoekskosten mobiliteitsinvesteringen

De beschikbare middelen voor de diverse onderzoeksbudgetten Verkeer en Mobiliteit zijn niet volledig besteed. De kosten worden gedekt door een onttrekking aan de reserve Infrastructuur en zijn zodoende incidenteel.

4. Mobiliteitsplan hub station west

De beschikbare middelen zijn niet volledig besteed. De kosten worden gedekt door een onttrekking aan de reserve Infrastructuur en zijn zodoende incidenteel

Programma Economie

5. Diverse grondexploitaties

Bij Groote Haar is met name in verband met de netcongestie de voorziening verhoogd. Bij Oost II is een deel van de winstneming gecorrigeerd in verband met het uit de grondexploitatie halen van een kavel voor het AZC. Beide hebben geleid tot incidenteel hogere lasten.

Programma Onderwijs

6. Realisatie i_lab

De uitwerking, implementatie en exploitatie van het i_lab vindt stapsgewijs plaats. De geraamde (bijgestelde) exploitatiebedragen voor 2023 ad € 300.000 zijn niet geheel uitgegeven. De werkelijke lasten in 2023 zijn ad € 92.000. Deze dekken wij via een onttrekking aan de dekkingsreserve i_lab.

7. Vrijval voorziening afwaardering Lange Slagenstraat

Voor de beoogde sloop van de locatie Lange Slagenstraat/Van Neercasselstraat is een voorziening getroffen.

Inmiddels is er voor de locatie een nieuw ontwikkelplan, waarbij de opstallen niet meer (geheel) gesloopt worden. Deze voorziening is niet meer noodzakelijk en kan vrijvallen. De baten zijn incidenteel.

8. Nationaal programma onderwijs (NPO) 2021-2025

Nationaal Programma Onderwijs (NPO) is een specifieke uitkering corona die tot eind juli 2025 uitgegeven mag worden. De niet bestede middelen van voorgaande jaren blijven beschikbaar tot eind juli 2025.

9. Bijdrage Stichting Gorinchemse Sportaccomodaties

In een overeenkomst is afgesproken dat de SGS jaarlijks over een maximale algemene reserve van € 250.000 mag beschikken. Het surplus hierboven wordt gerestitueerd naar de gemeente. Onder andere door de compensatie van het Rijk in Coronatijd en een forse energiecompensatie eveneens vanuit het Rijk in 2022 en 2023, heeft de SGS over de periode 2020-2022 een substantieel eigen vermogen opgebouwd. Op basis van de afspraken wordt hiervan een bedrag van € 500.000 gerestitueerd aan de gemeente Gorinchem. De baten zijn incidenteel.

Programma Sport, Cultuur en Recreatie

10. Filmfestival

Voor de subsidiëring van het Internationaal FilmFestival Gorinchem is in 2020 € 180.000 in een bestemmingsreserve gestort. De subsidie voor 2022 ad € 50.000 is verstrekt. Hiervoor is € 50.000 aan deze reserve IFFG onttrokken.

Programma Sociaal Domein

11. Statushouders

De subsidie aan Vluchtelingenwerk over 2022 was te hoog vastgesteld.

12. Avres

Avres, die voor ons de inkomensregelingen uitvoert, had een positief jaarresultaat over 2022. Dit resultaat is in 2023 uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten.

13. Beschermd wonen

De definitieve jaarrekening Regionaal Beschermd Wonen en Opvang (BW&O) 2022 is met een hoger positief saldo afgesloten dan geraamd. Dit saldo is in 2023 uitgekeerd aan de samenwerkende gemeenten.

Programma Duurzaamheid

14. Onderzoek warmtenet

Dit onderzoek betreft een incidenteel project en daarmee een incidentele last.

Programma VROSV

15. Grondexploitaties

De winstneming bij Lingewijk Noord en het vrijvallen van de voorziening van Mollenburg leiden tot incidentele baten.

16. Stedelijke vernieuwing incl. Lange slagenstraat en Schelluinsestraat

De budgetten zijn ter beschikking gesteld uit de reserve Stedelijke Ontwikkeling en daarmee incidenteel.

17. Grondexploitatie CV Hoog Dalem

De baten vanuit CV Hoog Dalem houden verband met de bovenwijkse voorzieningen. Deze zijn incidenteel.

18. Verkoop stroken snippergroen

In 2023 zijn stukken snippergroen verkocht die tot incidentele baten hebben geleid.

Programma Algemene Dekkingsmiddelen

19. Resultaat (grond-pand) verkopen

Dit betreft de verkoopopbrengt van het pand Stalkaarsen 3. De baten zijn incidenteel.

4.2.3 Totaaloverzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Om te kunnen vaststellen of sprake is van een structureel evenwicht, is het van belang om aan te geven welke mutaties in de reserves structureel van aard zijn. In 2023 is er sprake van enkele structurele onttrekkingen aan reserves. Deze treft u in onderstaand overzicht aan. Het betreft hier onttrekkingen ter dekking van kapitaallasten, die - conform de notitie van het BBV over incidentele en structurele baten en lasten - als structureel worden aangemerkt.

Bijzonderheid is de opname van de resultaatbestemming 2022. Deze is om technische redenen toegevoegd aan het overzicht, zodat een juiste conclusie getrokken kan worden over het (structureel) evenwicht.

Structurele mutaties reserves (bedragen x € 1.000)	Begroting 2023 primitief		Begroting 2023 na wijziging		Jaarrekening 2023	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Programma Veiligheid						
Afschrijvingsreserve camera's	-	4	-	4	-	5
Programma Verkeer en Vervoer						
Afschrijvingsreserve Tracé Oost II	-	16	-	16	-	16
Afschrijvingsreserve stadsafsluitingen	-	9	-	-	-	-
Programma Economie						
Afschrijvingsreserve Avelingen	-	50	-	50	-	49
Programma Sport, cultuur en recreatie						
Afschrijvingsreserve 10e penninglaan	-	4	-	4	-	4
Afschrijvingsreserve bruggen kunstwerken 2022	-	10	-	-	-	-
Afschrijvingsreserve meekoppelkans Woelse Waard	-	3	-	-	-	-
Programma Algemene Dekkingsmiddelen						
Algemene reserve	-	-	-	3.507	-	3.507
Totaal structurele mutaties reserves	-	96	-	3.581	-	3.581

Structurele reservemutaties met afschrijvingsverloop investeringen

Reserve (Bedragen x € 1.000)	Restant levensduur 1-1-2023	Boekwaarde 1-1-23	afschrijving	Boekwaarde 31-12-23	Afschrijvings- reserve 1-1-23	vrijval ter dekking afschrijving	Afschrijvings- reserve 31-12-2023
Twee 360 graden camera's	9	39	5	34	39	5	34
Tracé Oost II	37	2.901	78	2.823	604	16	588
Avelingen	18	1.056	62	994	841	49	792
Herinrichting Park 10e Penninglaan	25	457	19	438	100	4	96
		4.453	165	4.288	1.584	74	1.510

Twee 360 graden camera's

In 2021 is voor de investering ten behoeve van de aanschaf van twee 360 graden camera's € 50.000 beschikbaar gesteld ter dekking van de afschrijvingslasten. De aanschaf van deze camera's was lager dan de geraamde € 50.000 en derhalve is ook het budget van de afschrijvingsreserve te hoog. Circa € 7.000 van deze afschrijvingsreserve is vrijgefallen in 2022 bij de tussentijdse rapportage.

Tracé Oost II

In 2020 is voor de investering Tracé Oost II € 653.000 beschikbaar gesteld ter dekking van afschrijvingslasten. Deze investering wordt in 40 jaar afgeschreven. De jaarlijkse dekking bedraagt € 16.000.

Avelingen

Voor de investering Avelingen is € 990.000 beschikbaar gesteld ter dekking van afschrijvingslasten. Deze investering wordt in 20 jaar afgeschreven. De jaarlijkse dekking bedraagt € 50.000.

Herinrichting Park 10e Penninglaan

Voor de dekking van de afschrijvingslasten van het project "Herinrichting van het park gelegen aan de Tiende Penninglaan" hebben wij een afschrijvingsreserve gevormd. Hieraan wordt het benodigde bedrag onttrokken.

4.3 Recapitulatie structureel begrotingsevenwicht

In het overzicht hieronder staan per programma de incidentele en structurele baten en lasten. Dit onderscheid is van belang bij het bepalen van het structurele evenwicht van de begroting 2023 en de jaarstukken 2023. In het overzicht met incidentele lasten zoals in de vorige paragraaf zijn de bijzonderheden of uitschieters van incidentele lasten of baten opgenomen. De overige lasten en baten worden beschouwd als structureel.

Resultaat (bedragen x € 1.000 ; - = nadeel)	Begroting 2023 na wijziging		Jaarrekening 2023			Verschil			
	Totaal	Inc. Struct.	Totaal	Inc. Struct.	Totaal	Inc. Struct.			
Programma Bestuur en Ondersteuning	-4.089	-	-4.089	-5.351	-996	-4.355	-1.262	-996	-266
Programma Veiligheid	-5.420	-	-5.420	-5.295	-	-5.295	125	-	125
Programma Verkeer en Vervoer	-8.791	-315	-8.476	-8.967	-257	-8.710	-176	58	-235
Programma Economie	-2.003	0	-2.003	-3.454	-1.896	-1.558	-1.451	-1.896	445
Programma Onderwijs	-10.125	-300	-9.825	-7.981	686	-8.666	2.144	986	1.158
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	-12.427	-50	-12.377	-10.985	-50	-10.935	1.442	0	1.442
Programma Sociaal Domein	-49.478	670	-50.149	-45.771	754	-46.524	3.708	84	3.624
Programma Duurzaamheid	-1.685	-56	-1.629	-1.943	-19	-1.924	-258	38	-296
Programma VROSV	-1.983	49	-2.032	-1.208	946	-2.154	774	897	-122
Totaal programma's	-96.000	-2	-95.998	-90.954	-832	-90.122	5.046	-830	5.876
Totaal Alg. dekking, overhead en Onvoorzien	87.472	521	86.951	91.150	521	90.629	3.678	0	3.678
Mutaties reserves	8.528	4.706	3.822	7.727	4.176	3.551	-801	-530	-271
Totaal	0	5.225	-5.225	7.923	3.864	4.058	7.923	-1.360	9.283
Begrotingssaldo	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal incl. begrotingssaldo	0	5.225	-5.225	7.923	3.864	4.058	7.923	-1.360	9.283

Het genormaliseerd rekeningsaldo (= het rekeningsaldo op basis van structurele/reguliere budgetten) is ultimo 2023 ca. € 9,3 mln. voordelig. Dit wordt voor een deel veroorzaakt door de bijdragen die pas in de decembercirculaire zijn ontvangen, daarnaast door een voordeel op de opvang van vluchtelingen. Daarnaast zijn er aantal zaken op reguliere budgetten niet tot uitvoering gekomen.

Bij de begroting 2023 is 3,3 mln. van het begrotingssaldo 2024 ingezet om investeringen mogelijk te maken. Per saldo wordt behoudens de jaren 2026/2027 het begrotingssaldo als structureel positief beoordeeld. Voor 2026 en verder ligt een opgave voor een sluitende begroting.

Structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
Saldo baten lasten	196	2.243	3.045	-1.679	-4.484
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	7.727	-2.783	450	531	2.710
Begrotingssaldo na bestemming	7.923	-540	3.495	-1.148	-1.774
Waarvan incidentele baten en lasten	3.864	2.483	974	774	289
Structureel begrotingssaldo	4.058	-3.023	2.521	-1.922	-2.063

4.4 Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 5.608.474. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Overschrijdingen	Bedrag
Overschrijding budgetten inzake de programma's	€ 2.732.194
Overschrijding budgetten inzake investeringen	€ 404.988
Niet naleven voorwaarden inzake Europese aanbestedingen	€ 3.210.133
Totaal	€ 6.347.315

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

4.5 Balans per 31 december 2023

ACTIVA (bedragen x € 1.000)	31-12-2023	31-12-2022
VASTE ACTIVA		
<u>Immateriële vaste activa</u>	114	172
Kosten sluiten geldleningen en het saldo van agio en disagio	42	52
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	72	120
<u>Materiële vaste activa</u>	173.460	166.514
In erfpacht uitgegeven gronden	5.680	5.680
Overige investeringen met een economisch nut	126.088	119.336
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	22.079	22.714
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	19.613	18.784
<u>Financiële vaste activa</u>	3.391	3.917
Kapitaalverstrekingen aan		
- deelnemingen	2.641	3.442
Overige langlopende leningen	750	475
Totaal vaste activa	176.965	170.603
VLOTTENDE ACTIVA		
<u>Voorraden</u>	50.145	47.398
Grond- en hulpstoffen	-	-
Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie	49.326	46.836
Gereed product en handelsgoederen	819	562
<u>Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar</u>	14.075	19.956
Vorderingen op openbare lichamen	7.286	5.912
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd < 1 jaar	3.160	10.144
Overige vorderingen	3.629	3.900
<u>Liquide middelen</u>	1.852	659
Kassaldi	25	51
Banksaldi	1.827	608
<u>Overlopende activa</u>	6.563	7.394
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	1.215	3.137
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.349	1.003
Nog te ontvangen bedragen	2.999	3.254
Totaal vlottende activa	72.635	75.407
TOTAAL ACTIVA	249.600	246.010

PASSIVA (bedragen x € 1.000)	31-12-2023	31-12-2022
VASTE PASSIVA		
<u>Eigen vermogen</u>	107.593	107.924
Algemene reserve	28.369	31.503
Bestemmingsreserves	71.301	64.927
Gerealiseerde resultaat	7.923	11.494
 <u>Voorzieningen</u>	 22.905	 22.100
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	6.338	6.640
Onderhoudsvoorzieningen	7.949	7.730
Door derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	5.733	5.356
Voorzieningen voor bijdragen aan vervangingsinvesteringen	2.885	2.374
 <u>Vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar</u>	 89.090	 99.141
Onderhandse leningen van		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	78.589	88.641
- openbare lichamen	5.000	5.000
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	5.500	5.500
Waarborgsommen	1	-
Totaal vaste passiva	219.588	229.165
 VLOTTENDE PASSIVA		
<u>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar</u>	7.664	5.647
Banksaldi	-	-
Overige schulden	7.664	5.647
 Overlopende passiva	 22.348	 11.198
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	9.095	7.869
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	12.621	3.175
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	632	154
Totaal vlottende passiva	30.012	16.845
TOTAAL PASSIVA	249.600	246.010
 Gewaarborgde geldleningen	 779.787	 772.491
Gewaarborgde garantstellingen	14.810	13.750

4.6 Toelichting op de balans per 31 december 2023

ACTIVA

Aan de activazijde van de balans staan de bezittingen van de gemeente Gorinchem.

VASTE ACTIVA

Vaste activa zijn bezittingen die meerjarig hun nut en waarde behouden. Uitgaven aan deze bezittingen worden in beginsel geactiveerd en vervolgens gedurende de gebruiksduur afgeschreven ten laste van de rekening van baten en lasten. Bij nieuwe investeringen wordt alleen de lineaire afschrijvingsmethode gehanteerd. Er wordt onderscheid gemaakt in immateriële, materiële en financiële vaste activa. Immateriële vaste activa zijn kosten, gemaakt voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief. De materiële activa zijn stoffelijk, bijvoorbeeld gebouwen, computers, sportvelden en voertuigen. De financiële vaste activa tenslotte omvatten geldleningen, beleggingen en vorderingen op lange termijn.

Immateriële vaste activa

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de immateriële vaste activa weer:

Verloop boekwaarde immateriële vaste activa (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2023
Kosten sluiten geldleningen en het saldo van agio en disagio	52	-	-	10	-	-	42
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	120	-	-	48	-	-	72
Totaal	172	-	-	58	-	-	114

Bij de bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven conform de afschrijvingstermijnen van de betreffende scholen.

Materiële vaste activa

Bij materiële vaste activa wordt onderscheid gemaakt tussen investeringen met een economische nut en investeringen met een maatschappelijk nut. Het uitgangspunt is dat alle vaste activa worden geactiveerd, ook de maatschappelijke investeringen.

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Materiële vaste activa (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
In erfpacht uitgegeven gronden	5.680	5.680
Overige investeringen met een economisch nut	119.336	126.088
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	22.714	22.079
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	18.784	19.613
Totaal	166.514	173.460

Overige investeringen met economisch nut

De investeringen met een economisch nut bestaan uit de volgende onderdelen:

Overige investeringen met een economisch nut (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	16.429	15.426
Bedrijfsgebouwen	88.765	92.636
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	4.015	4.025
Vervoermiddelen	3.812	6.128
Machines, apparaten en installaties	1.670	2.038
Overige materiële vaste activa	4.645	5.835
Totaal	119.336	126.088

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

Verloop boekwaarde overige investeringen met een economisch nut (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Waardecorrectie	Boekwaarde 31-12-2023
<i>Gronden en terreinen bruto</i>	18.971	-	153	74	-	-	18.744
<i>Voorziening afwaardering gronden en terreinen</i>	2.542-	-	-	-	-	776	3.318-
Gronden en terreinen netto	16.429	-	153	74	-	776	15.426
<i>Bedrijfsgebouwen bruto</i>	88.765	10.325	1.156	3.559	114	-	94.261
<i>Voorziening afwaardering bedrijfsgebouwen</i>	-	-	-	-	-	1.625	1.625-
Bedrijfsgebouwen netto	88.765	10.325	1.156	3.559	114	1.625	92.636
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	4.015	206	-	196	-	-	4.025
Vervoermiddelen	3.812	5.039	26	117	2.580	-	6.128
Machines, apparaten en installaties	1.670	562	16	178	-	-	2.038
Overige materiële vaste activa	4.645	2.078	187	701	-	-	5.835
Totaal	119.336	18.210	1.538	4.825	2.694	2.401	126.088

Onder de waardecorrecties staan de correcties vermeld wegens duurzame waardeverminderingen. De netto-boekwaarde van de investeringen met economisch nut bedraagt per 31-12-2023 € 126.088.000. In dit bedrag is een voorziening opgenomen van € 2.401.000 vanwege het risico op waardevermindering. De hoogte van deze voorziening was op 31-12-2022 € 2.542.000.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen met economisch nut zijn:

Belangrijkste overige investeringen met een economisch nut (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2023	Cumulatief besteed t/m 2023
Twee elektrische veerboten	7.956	4.839	7.591
Accupakketten elektrische veerboten	900	560	840
Beroepencampus 't Gilde	17.580	8.928	9.653
Renovatie Hiemstralaan 24-24a	2.064	1.138	1.138
Aanleg sportveld GJS	475	654	654
Hard- en software 2023	479	493	493
Totaal	29.454	16.612	20.369

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

Verloop boekwaarde overige investeringen met een economisch nut m.b.t. heffingen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2023
Riolering	22.028	490	490	592	-	-	21.436
Overige heffingen	686	-	-	43	-	-	643
Totaal	22.714	490	490	635	-	-	22.079

De investeringen bij overige heffingen bestaan uit investeringen in steigers (kadegelden) en begraaftplaatsen (lijkbezorging).

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen met economisch nut, waarvoor ter dekking van de kosten een heffing kan worden geheven zijn:

Belangrijkste investeringen met een economisch nut m.b.t. heffingen (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2023	Cumulatief besteed t/m 2023
GRP 2021	1.175	188	896
GRP 2022	1.075	278	346
Totaal	2.250	466	1.242

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met maatschappelijk nut weer:

Verloop boekwaarde investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2023
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	7.910	-	32	471	-	-	7.407
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken investeringen vanaf 2017	6.600	1.249	12	158	-	-	7.679
Overige materiële vaste activa	2.246	-	-	157	-	-	2.089
Overige materiële vaste activa investeringen vanaf 2017	2.028	520	2	108	-	-	2.438
Totaal	18.784	1.769	46	894	-	-	19.613

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut moeten sinds 2017 gesplitst worden in investeringen voor 2017 en investeringen vanaf 2017.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen met maatschappelijk nut zijn:

Belangrijkste investeringen in openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2023	Cumulatief besteed t/m 2023
Illuminatie kerktoren	498	154	498
Openbare verlichting 2022	128	100	129
Speelruimteplan 2022	293	151	302
Herinrichting Banneweg	11563	253	253
Kademuren J. Bloempad en Krabsteeg	260	230	239
Bruggen en vissteigers	242	181	240
Herinrichting Haarsekades	2350	110	171
Vervanging straatmeubilair 2023	92	96	96
Totaal	15.426	1.275	1.928

Financiële vaste activa

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de financiële vaste activa weer:

Financiële vaste activa (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Investeringen	Desinvesteringen	Aflossing en afschrijving	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2023
<u>Kapitaalverstrekkingen aan</u>						
- Deelnemingen	3.442	-	801	-	-	2.641
Overige langlopende leningen	475	317	42	-	-	750
Totaal	3.917	317	843	-	-	3.391

In verband met de liquidatie van de Commanditaire Vennootschap ROM-S heeft er een terugbetaling van € 801.000 plaatsgevonden. Aan SVN is aan startersleningen € 300.000 uitgegeven. Overige mutaties leiden per saldo tot een totaal van investeringen van € 17.000 en desinvesteringen van € 42.000.

De kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen worden als volgt onderverdeeld:

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Aandelen Bank Nederlandse Gemeenten	219	219
Aandelen Oasen	15	15
Aandelen Stedin Holding NV	2.344	2.344
Deelneming ROM-S beheer BV	12	12
Gemeente Gorinchem deelneming BV	801	-
Deelneming Merwedelingelij BV	51	51
Totaal	3.442	2.641

De overige langlopende leningen worden als volgt onderverdeeld:

Overige langlopende leningen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
GKV	36	32
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting	331	615
SVW 2006	72	69
SVW 2010	36	34
Totaal	475	750

VLOTTENDE ACTIVA

Vlottende activa zijn bezittingen waarin het vermogen in principe voor een periode korter dan een jaar is vastgelegd, zoals voorraden, vorderingen en liquide middelen.

Vorraden De voorraden worden uitgesplitst in de volgende categorieën:

Vorraden (bedragen x € 1.000)	Bruto boekwaarde 31-12-2022	Bruto boekwaarde 31-12-2023	Netto boekwaarde 31-12-2022	Netto boekwaarde 31-12-2023
<u>Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie</u>				
- Woonlocaties uitleggebieden	10.501	10.957	-	-
- Woonlocaties stedelijke vernieuwing	-1.094	-482	-1.094	-482
- Bedrijventerrein	54.685	57.759	47.930	49.808
Totaal	64.092	68.234	46.836	49.326
Vorraad bedrijfsmiddelen	1.025	923	562	819
Totaal	65.117	69.157	47.398	50.145

In het overzicht staat het verloop van de boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden. Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid. De bruto voorraden zijn voorraden exclusief voorzieningen; de netto voorraden zijn voorraden inclusief deze voorzieningen. Voor de grondexploitaties met een verliesgevend saldo per ultimo 2023, is ter hoogte van dit saldo een voorziening gevormd.

Verloopoverzicht in exploitatie genomen bouwgronden (bedragen x € 1.000)	Bruto boekwaarde 31-12-2022	Netto boekwaarde 31-12-2022	Naar voorraad bedrijfs- middelen	Investe- ringen	Op- brengsten	Af- wikkeling boekwaarde 31-12-2023	Voorziening verlies- latend complex	Netto boekwaarde 31-12-2023
<u>Uitleggebieden</u>								
Mollenburg	10.501	-	-	456	-	-	10.957	-
<u>Stedelijke Vernieuwing</u>								
Lingewijk Noord	1.094-	1.094-	-	612	-	-	482-	482-
<u>Bedrijventerrein</u>								
Groote Haar	49.273	42.518	-	3.866	34	-	53.105	45.154
Oost II	5.412	5.412	-	758-	-	-	4.654	4.654
Totaal	64.092	46.836	-	4.176	34	-	68.234	49.326
Nog te maken kosten								57.563
Nog te verwachten opbrengsten								104.234
Het verwachte nominale eindresultaat								19.561

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de voorzieningen grondexploitaties per grondexploitatie:

Verloopoverzicht Voorzieningen grondexploitaties (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Toevoeging	Vrijval	Aan- wending	Boekwaarde 31-12-2023
Mollenburg	11.333	170	-	-	11.503
Groote Haar	6.755	1.196	-	-	7.951
Totaal	18.088	1.366	-	-	19.454

De toevoeging aan de voorziening is gebaseerd op de netto contante waarde berekening en is inclusief 2% rente over de stand van de voorziening per 1-1-2023.

De verwachte resultaten van de grondexploitaties worden op netto contante waarde (NCW) berekend. Als uit de berekening per balansdatum een verlies naar voren komt, wordt tot het volledige bedrag van dit verlies een voorziening gevormd.

In de berekeningen van de grondexploitaties zijn de volgende parameters gehanteerd:

- netto contante waarde (en paramaters) per 1 januari 2024
- rentepercentage 1,04%
- kostenstijging 2024 3,0% en voor 2025 en verder 2,0%
- opbrengstenstijging woningbouw 2024 1,5% en voor 2025 en verder 2,0%
- opbrengstenstijging sociale woningbouw 2024 en verder 1,0%
- opbrengstenstijging bedrijventerrein 2024 en verder 1,5%
- disconteringsvoet 2,0%

Op 28 mei 2020 is het MPG Groote Haar vastgesteld door de raad. Voor dit project is een looptijd langer dan de voorgeschreven maximale looptijd van tien jaar vastgesteld. De totale looptijd van grondexploitatie Groote Haar is op dit moment gepland tot en met het jaar 2040. De risico's van de grondexploitaties zijn toegelicht in de paragraaf Grondbeleid en de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Uitzettingen < 1 jaar

Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar worden als volgt onderverdeeld:

Uitzettingen < 1 jaar (bedragen x € 1.000)	Gecorrigeerd saldo 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023	Voorziening oninbaarheid	Gecorrigeerd saldo 31-12-2023
Vorderingen op openbare lichamen	5.912	7.286	-	7.286
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd < 1 jaar	10.144	3.160	-	3.160
Overige vorderingen	3.900	3.823	194	3.629
Totaal	19.956	14.269	194	14.075

Voor verwachte oninbaarheid van debiteuren is een voorziening opgenomen van € 194.000. De omvang van deze voorziening is bepaald op basis van geschatte inningskansen.

Onderstaand wordt voor ieder kwartaal van het jaar weergegeven, het bedrag aan middelen, bedoeld in artikel 2, vierde lid van de Wet financiering, decentrale overheden, dat in het kader van het drempelbedrag door de gemeente buiten 's Rijks schatkist is aangehouden. Het drempelbedrag was voor alle kwartalen in 2023 € 3.221.000.

Schatkistbankieren 2023 (bedragen x € 1.000)
Berekening benutting drempelbedrag 2023

Begrotingstotaal	161.048				
Drempelbedrag	3.221				
Kwartaalinkomsten benutting drempelbedrag		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Benutting drempelbedrag		244	105	439	707
Drempelbedrag		3.221	3.221	3.221	3.221
Ruimte ten opzichte van drempelbedrag		2.977	3.115	2.782	2.514

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit de volgende onderdelen:

Liquide middelen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Kassaldi	51	25
Banksaldi	608	1.827
Totaal	659	1.852

Overlopende activa

De overlopende activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Overlopende activa (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	3.137	1.215
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.003	2.349
Nog te ontvangen bedragen	3.254	2.999
Totaal	7.394	6.563

Vooruitbetaalde bedragen zijn bedragen die voor 31 december 2023 betaalbaar zijn gesteld, maar waarvan de lasten betrekking hebben op latere jaren. Nog te ontvangen bedragen zijn opbrengsten die betrekking hebben op 2023, maar pas in een volgend jaar daadwerkelijk tot een ontvangst leiden.

Onder de nog te ontvangen bedragen is een vordering van € 117.382 uit een claim richting een externe partij opgenomen. In 2018 heeft deze partij bij bouwwerkzaamheden schade veroorzaakt aan een persleiding, waardoor de gemeente en het waterschap kosten hebben moeten maken voor het herstel van deze schade. Deze schade willen zij gezamenlijk verhalen bij de veroorzaker. Het waterschap fungeert bij deze claim als gezamenlijke penvoerder. De gemeente en het waterschap zijn van mening dat de claim aantoonbaar gerechtvaardigd is, en de veroorzaker financieel draagkrachtig genoeg is om de schade te vergoeden.

De in de balans opgenomen nog te ontvangen voorschotbedragen van EU, Rijk en provincies die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, worden als volgt gespecificeerd:

Van Nederlandse en Europese overheden nog te ontvangen bedragen (bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-2022	Toevoegingen	Ontvangen bijdragen	Saldo 31-12-2023
<u>Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk</u>				
Ministerie VWS, Stimulering sport	406	133	406	133
Ministerie SZW, Arbeidsmarktregio	56	-	56	-
Ministerie BZK, Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	9	-	9	-
Ministerie van Financiën, Toeslagenaffaire	1	-	1	-
Ministerie J&V, Opvangplekken GOO	1.628	-	1.628	-
Ministerie J&V, Transitiekosten Oekraïense opvang	151	-	151	-
Ministerie J&V, Opvangplekken POO	-	181	-	181
Ministerie SZW, Uitvoeringskoten publieke schulden	16	-	16	-
Ministerie BZK, Afwikkeling toeslagenaffaire	16	30	16	30
Ministerie BZK, Uitvoeringskosten toeslagenaffaire	7	-	7	-
Rijksdienst voor cultureel erfgoed, Dalems kerkje	3	-	3	-
<u>Nog te ontvangen bijdragen van overige overheidslichamen</u>				
Prov ZH, Sociale veiligheid MerwedeLingelijn	18	9	16	11
Prov ZH, Fietsroute Componistenstraat	82	-	82	-
Prov ZH, Melkheul	10	-	-	10
Prov ZH, Vliegende brigade Gorinchem-West	5	11	-	16
Prov ZH, Beweegroutes	-	10	-	10
ZonMw, Netwerksversterking ouderen	8	-	8	-
Gemeente Dordrecht, RegioDeal	56	61	-	117
Gemeente Altena, Bijdrage veerboten	430	-	430	-
Gemeente Altena, Exploitatie veerdiensten	131	202	131	202
Gemeente Zaltbommel, Exploitatie veerdiensten	87	441	87	441
Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Exploitatie veerdienst	17	22	17	22
Gemeente Gorinchem, Coördinatiekosten MerwedeLingelijn	-	42	-	42
Totaal	3.137	1.142	3.064	1.215

PASSIVA

Aan de passivazijde van de balans staan het vermogen en de schulden van de gemeente Gorinchem.

VASTE PASSIVA
Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de gemeente wordt gevormd door de reserves en het rekeningresultaat. Over de verdeling van het resultaat beslist de raad bij het vaststellen van de jaarstukken.

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende onderdelen:

Eigen vermogen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Algemene reserve	31.503	28.369
Bestemmingsreserves	64.927	71.301
Gerealiseerde resultaat	11.494	7.923
Totaal	107.924	107.593

Onderstaand overzicht geeft het verloop per reserve weer:

Verloopoverzicht Reserves (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2022	Boekwaarde 31-12-2023
<u>Algemene reserve</u>	31.503	91	10.223	6.998	28.369
<u>Bestemmingsreserves</u>					
Infrastructuur	19.568	1.010	4.705	-	15.873
Tarieven reiniging	915	-	889	-	26
Stegen binnenstad	28	-	-	-	28
Station Papland	1.800	-	1.800	-	-
Sociaal domein	5.466	271	1.799	3.901	7.839
Duurzaamheid	3.610	364	114	-	3.860
Stimuleringsregeling woningbouw	59	-	-	-	59
Sloopkosten Lange Slagenstraat	226	-	-	-	226
Organisatie-ontwikkeling	48	-	48	-	-
ICT	542	-	60	-	482
IFFG	50	-	50	-	-
Stedelijke ontwikkeling	1.353	-	135	-	1.218
Aflossingsreserve	13.670	1.032	-	-	14.702
Dekkingsreserve i_lab	1.583	-	592	-	991
Reserve Perspectief jeugd en jongeren	55	-	30	-	25
Reserve energielasten SGS	2.500	-	900	-	1.600
Reserve Gorcums Warenhuis	80	71	70	-	81
Reserve riolering	-	-	-	68	68
Reserve onderwijshuisvesting	-	521	-	-	521
Afschrijvingsreserve	13.374	14.451	4.123	-	23.702
Totaal	96.430	17.811	25.538	10.967	99.670

Onder bestemming resultaat staan de toevoegingen of onttrekkingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaand boekjaar.

Nieuw in 2023 is de reserve Riolering. Deze is gevormd bij de bestemming van het rekeningresultaat 2022. Ook nieuw is de reserve Onderwijshuisvesting. De verkoopopbrengst van het pand Stalkaarsen 3 is in deze reserve gestort.

Voor verdere informatie over de reserves wordt verwezen naar paragraaf 5.1 Reserves van de Jaarrekening-bijlagen. In deze paragraaf worden ook alle afschrijvingsreserves apart toegelicht. Van het rekeningresultaat 2022 is in 2023 € 3.507.000 toegevoegd aan de exploitatie.

Vorzieningen

Onder de voorzieningen worden verplichtingen en verliezen als gevolg van risico's opgenomen, waarvan de omvang onzeker, maar redelijkerwijze in te schatten is.

Onderstaand overzicht geeft het verloop per voorziening weer:

Verloopoverzicht voorzieningen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Bestemming resultaat 2022	Boekwaarde 31-12-2023
<u>Vorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</u>						
Pensioentegoeden bestuurders	3.785	462	-	153	-	4.094
Wachtgelden	1.134	-	648	161	-	325
Overmatig verlof/spaarsaldo	546	77	9	-	-	614
Reparatie WW	55	17	-	17	-	55
Hoog Dalem	156	47	-	175	-	28
Vervanging spiltrap Caribabad	73	2	-	75	-	-
Mollenburg	832	17	303	-	-	546
Calamiteiten persleiding	59	-	-	-	-	59
Degeneratie	-	210	-	120	527	617
<u>Onderhoudsvoorzieningen</u>						
Meerjarenonderhoudsplan	7.730	2.157	153	1.785	-	7.949
<u>Door derden verkregen middelen met een specifieke aanwendingsrichting</u>						
Rioolheffing	3.057	391	-	-	-	3.448
Afkoopsommen grafrechten	2.299	175	189	-	-	2.285
<u>Vorzieningen voor bijdragen aan vervangingsinvesteringen</u>						
Vervangingsvoorzieningen riolering	2.374	1.000	-	489	-	2.885
Totaal	22.100	4.555	1.302	2.975	527	22.905

In de kolom Vrijval staan de bedragen die ten gunste van de exploitatie zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

De voorziening Pensioentegoeden bestuurders heeft als doel het beschikken over voldoende vermogen om aan de (toekomstige) pensioenverplichtingen van politiek ambtsdragers van het college van B&W te kunnen voldoen.

De voorziening Wachtgelden is ingesteld om over voldoende vermogen te beschikken voor de financiering van de wachtgeldverplichtingen van voormalige bestuurders en medewerkers.

De voorziening Overmatig verlof/spaarsaldo is ingesteld om voldoende vermogen te hebben voor de financiering van de verlofsaldi van het personeel.

De voorziening Reparatie WW is ingesteld om over voldoende vermogen te beschikken voor de reparatie van WW.

De voorziening Hoog Dalem dient ter dekking van (geprognostiseerde) verliezen op de ontwikkeling van dit gebied.

De voorziening Vervanging spiltrap Caribabad is gevormd voor de vervanging van deze trap.

De voorziening Mollenburg is ingesteld omdat deze voorziening die onder de Vlottende activa is opgenomen, niet hoger mag zijn dan de boekwaarde aan het einde van het jaar. Voor het verschil is een verliesvoorziening gevormd.

De voorziening Calamiteiten persleiding is ingesteld omdat het niet zeker is dat we de vordering ook daadwerkelijk in z'n geheel gaan ontvangen.

De voorziening Degeneratie is nieuw in 2023. De gemeente ontvangt een vergoeding voor het herstellen van uitgevoerde werkzaamheden in openbare verharding door NUTS-bedrijven. Het moment van herstel is niet altijd vooraf te voorspellen.

Het Meerjarenonderhoudsplan is ingesteld om de kosten van groot onderhoud te egaliseren over een periode van 20 jaar. Het doel hiervan is schommelingen tegen te gaan in de begroting. In dit plan zijn o.a. kunstwerken en bruggen opgenomen, evenals openbare verlichting, buitensportaccommodaties, het stadhuis, schoolgebouwen en diverse voorzieningen in de openbare ruimte.

De voorziening Rioolheffing heeft als doel het opvangen en egaliseren van ongewenste schommelingen in riooltarieven. De niet aangewende middelen van derden blijven op die manier beschikbaar voor de uitvoering van riooltaken.

In de voorziening Afkoopsommen grafrechten worden de afkoopsommen gestort die vooruit betaald zijn voor het onderhouden van de begraafplaatsen.

De vervangingsvoorziening Riolering is ingesteld om de jaarlijkse investeringen voor de uitvoering van het GRP te dekken.

Voor verdere informatie over de voorzieningen wordt verwezen naar paragraaf 3.2 Onderhoud kapitaalgoederen van het Jaarverslag en paragraaf 5.2 Voorzieningen van de Jaarrekening-bijlagen.

Vaste schulden met een looptijd \geq 1 jaar

Onder de vaste schulden staan schulden met een looptijd \geq 1 jaar en waarborgsommen. Langlopende leningen worden aangegaan om in de eigen financieringsbehoefte van de gemeente te voorzien. Waarborgsommen betreffen bedragen die door huurders zijn betaald bij de aanvang van de huur van een gemeentelijk pand. Langlopende schulden worden als volgt onderverdeeld:

Langlopende schulden (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Onderhandse leningen van		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	88.641	78.589
- openbare lichamen	5.000	5.000
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	5.500	5.500
Waarborgsommen	-	1
Totaal	99.141	89.090

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de vaste schulden ≥ 1 jaar over 2023 weer:

Verloop overzicht langlopende schulden (bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-2022	Toevoegingen	Af- lossingen	Saldo 31-12-2023
Onderhandse leningen	99.141	-	10.052	89.089
Waarborgsommen	-	-	-	1
Totaal	99.141	-	10.052	89.090

In 2023 zijn geen nieuwe leningen aangegaan. Op de opgenomen geldleningen is in 2023 bij de BNG voor totaal € 10 mln. afgelost. De totale rentelast voor het jaar 2023 voor vaste schulden is € 1,4 mln.

VLOTTENDE PASSIVA

Vlottende passiva bestaan uit de volgende onderdelen:

Vlottende passiva (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	5.647	7.664
Overlopende passiva	11.198	22.348
Totaal	16.845	30.012

Kortlopende schulden < 1 jaar

De kortlopende schulden < 1 jaar bestaan uit de volgende onderdelen:

Kortlopende schulden < 1 jaar (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Overige kasgeldleningen	-	-
Banksaldi	-	-
Overige schulden	5.647	7.664
Totaal	5.647	7.664

Per 31 december 2023 had Gorinchem geen uitstaande schuldpositie op de betaalrekening van de BNG en ook geen kasgeldlening uitstaan.

Overlopende passiva

De overlopende passiva bestaan uit de volgende onderdelen:

Overlopende passiva (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	7.869	9.095
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	3.175	12.621
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	154	632
Totaal	11.198	22.348

Verplichtingen zijn posten die ten laste van het dienstjaar 2023 zijn gebracht, maar waarvan de facturen in de loop van 2024 zijn ontvangen. Onder de post Vooruit ontvangen bedragen zijn bedragen opgenomen die in 2023 al zijn ontvangen maar betrekking hebben op latere jaren.

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

De van Nederlandse en Europese overheden vooritontvangen bedragen (bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-2022	Ontvangen bedragen	Bestedingen	Saldo 31-12-2023
<u>Vooruitontvangen bijdragen van het Rijk</u>				
Onderwijsachterstandenbeleid	120	1.451	1.430	141
Educatie	20	576	582	14
Reductie energiegebruik	139	-	139	-
Stimulering sport	3	-	-	3
Sportakkoord	38	-	38	-
Preventieakkoorden	17	-	-	17
Tijdelijke ondersteuning Toezicht & Handhaving	41	-	41	-
Arbeidstoeleiding Pro-Vso	121	-	121	-
Nationaal Programma Onderwijs	391	369	365	395
Aanpak energiearmoede	522	318	192	648
Naleving controle toegangsbewijzen	72	-	72	-
Wet inburgering	212	422	448	186
Onderwijsroute	32	34	63	3
Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	405	405	572	238
Circulair ambachtscentrum	46	-	2	44
Preventieakkoord 2023	-	20	9	11
Brede SPUK	-	700	571	129
BBZ 2021	-	26	-	26
Lokale bibliotheekvoorzieningen	-	220	-	220
Woningbouw bovenplanse infrastructuur	-	6.931	-	6.931
Lokale warmtetransitie	-	138	-	138
Startbouwimpuls	-	763	-	763
<u>Vooruitontvangen bijdragen van overige overheid</u>				
Sociale veiligheid MerwedeLingelijn	31	109	114	26
Regeling Reductie Energiegebruik Woningen	24	-	24	-
Knelpunt van Zomerenlaan	304	76	152	228
Vleugels van de stad	45	-	34	11
Beweegroutes	21	10	31	-
Handhaving coronapas	31	-	-	31
Herontwikkeling Wellantcollege	200	-	-	200
Laadarm electrificatie veerdienst	114	-	100	14
Ventilatie scholen	114	-	114	-
Knelpunt Haarwijk Oost	100	100	-	200
RegioDeal Lingeoever	12	-	12	-
Klimaat- en energiebeleid	-	689	453	236
Kwaliteitsimpuls Buiten de Waterpoort	-	80	11	69
Duurzaam maatschappelijk vastgoed	-	606	-	606
Lokale aanpak isolatie	-	345	-	345
Klimaatadaptatie	-	304	20	284
Elektrische schepen	-	430	-	430
CMK Kunstgebouw	-	34	-	34
Totaal	3.175	15.156	5.710	12.621

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor komende jaren is verbonden worden uitgesplitst in gewaarborgde geldleningen en garantstellingen.

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen wordt als volgt gespecificeerd:

Geldnemer (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk bedrag	Borgstelling %	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Onderwijsinstellingen	6.920	100	5.343	5.048
Deelnemingen CV's	30.000	100	5.609	1.780
Zorginstellingen	341	100	125	0
Diverse verenigingen	1.950	100	1.505	1.447
Via Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw - Poort6	277.065	50	194.609	208.312
Via Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen	592.000	50	565.000	563.000
Hypotheke zonder Nationale Hypotheek Garantie	5.900	50	300	200
Totaal	914.176		772.491	779.787

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte garanties bestaat uit de volgende garantstellingen:

Geldnemer (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk bedrag	Borgstelling %	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
GR Gevudo	10.799	100	8.366	7.156
GR Waardlanden	6.121	100	5.384	7.654
Totaal	16.920		13.750	14.810

De gemeente Gorinchem vervult een achtervangfunctie bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW).

Sinds de jaarrekening 2020 hanteert de gemeente de volgende criteria voor de niet uit de balans blijvende verplichtingen:

- Minimale restant looptijd 2 jaar;
- Minimale verplichtingwaarde € 40.000;
- Geen mogelijke verplichtingen uit raamovereenkomsten, alleen onherroepelijke harde verplichtingen.

Op basis van deze criteria is de totale harde verplichting voor de komende 4 jaar € 1.741.641 volgend uit 3 contracten die allen Europees zijn aanbesteed. Onder deze contracten bevindt zich 1 huurcontract. Door het hanteren van een inkoopbeleid waarbij veel gewerkt wordt met raamovereenkomsten die alleen leiden tot kosten indien daadwerkelijk materialen of diensten worden afgenomen op basis van het raamcontract, is het bedrag aan langlopende verplichtingen bij de gemeente Gorinchem relatief laag.

Gebeurtenissen na balansdatum

De inflatie neemt langzaam af. Spanningen in de wereld kunnen voor een opwaartse beweging gaan zorgen. De loonafspraken in het land zijn nog steeds bovengemiddeld en zorgen voor druk op de exploitatie. Dit heeft financiële gevolgen voor Gorinchem. De precieze omvang is op dit moment lastig aan te geven omdat nog onduidelijk is in welke mate gemeenten door het Rijk worden gecompenseerd.

4.7 Wet Normering bezoldiging Topinkomens publieke en semipublieke sector (WNT)

De WNT heeft tot doel om:

- De bezoldiging van topfunctionarissen te maximeren (bezoldigingsmaximum, verbod op bonussen of variabele beloningen en een verbod op hoge beëindigingsvergoedingen).
- Te zorgen voor transparantie door publicatie en verantwoording in de jaarrekening van a) de bezoldiging van topfunctionarissen en b) de bezoldiging van overige functionarissen voor zover deze meer is dan de algemene bezoldigingsnorm.

De functies gemeentesecretaris en griffier vallen onder de WNT. In onderstaande tabel treft u de publicatie van de verplichte gegevens aan.

Gegevens 2023

bedragen x € 1	Sepers, H.		Kromkamp, H.	
Functiegegevens⁵	Griffier		Gemeentesecretaris / algemeen directeur	
Aanvang ⁶ en einde functievervulling in 2023	01/01-31/12		01/01-31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1,00		1,00	
Dienstbetrekking ⁸	Ja		Ja	
Bezoldiging⁹				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 109.334,91		€ 125.740,61	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 16.333,80		€ 21.049,56	
Subtotaal	€ 125.668,71		€ 146.790,17	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	€ 223.000,00		€ 223.000,00	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ¹¹				
Bezoldiging	€ 125.668,71		€ 146.790,17	

Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan¹²

N.v.t. N.v.t. N.v.t. N.v.t.

Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling¹³

N.v.t. N.v.t.

Gegevens 2022¹⁴

bedragen x € 1	Sepers, H.		Kromkamp, H.	
Functiegegevens⁵	Griffier		NVT	
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01-31/12		01/01-31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1		1	
Dienstbetrekking ⁸	Ja		Ja	
Bezoldiging⁹				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 103.959,49		117.458,80	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.006,28		21.104,64	
Subtotaal	€ 120.965,77		€ 138.563,44	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	€ 216.000,00		216.000,00	
Bezoldiging	€ 120.965,77		€ 138.563,44	

Functiegegevens 2021	Bos, CE	Fillekes - Brand, MJ	Fillekes - Brand, MJ	Sepers, H.	Kromkamp, H.	Hania, J.
	Gemeentesecretaris / algemeen directeur	Directeur	Tijdelijk vervangend gemeentesecretaris	Griffier	Gemeentesecretaris / algemeen directeur	Tijdelijk vervangend algemeen directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01-31/03	01/01-31/3 en 01/09-31/12	01/04-31/08	01/01-31/12	16/08-31/12	1/4-30/09
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00		1,00	1,00	1,00
Dienstbetrekking?	Ja	Ja		Ja	Ja	Ja
Bezoldiging						
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	32.344,00		99.836,36	98.598,91	40.552,62	49.177,12
Beloningen betaalbaar op termijn	5.208,18		18.607,56	18.313,32	7.719,90	8.279,76
Subtotaal	37.552,18	118.443,92		116.912,23	48.272,52	57.456,88
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	51.534,25	209.000,00		209.000,00	79.019,18	104.786,30
-/-Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
Bezoldiging	37.552,18	118.443,92		116.912,23	48.272,52	57.456,88